

SKOGSNÖTEN 2003

Namn _____

Skola _____

Kommun _____

Elevens poäng,
totalt

/ 46 p

1. Namnge trädslaget och anteckna i rutan intill varje trädslag den bokstav som bäst beskriver användningen. Bokstäverna med förklaring finns nedan.

- a. tjära, pärtor, papper
- b. spån för fiskrökerier, panel, möbler
- c. material i bastulavar, papper
- d. CMC-tillägsmedel i tvättpulver, papper, bastukvast
- e. gelé, räfspinnar
- f. fiol, gitarr, papper

/ 6 p

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

2. I Finland finns det uppskattningsvis 9000 exemplar av kanadensisk bäver och 1000 exemplar av europeisk bäver.

a) Vilka trädslag använder bävern och till vad?

/ 4 p

b) Varför tycker nödvändigtvis inte en skogsägare om bävrarnas förehavanden i sin skog?

3. Dagarnas längd blir kortare på hösten. Dygnet medeltemperatur sjunker till mellan +10 och 0 grader. Nattfrosten infinner sig. Fotosyntesen blir långsammare i trädens blad. Träd och buskar har redan utvecklat knoppar som ska övervintra, varifrån nästa års tillväxt startar. Klorofyllet spjälkas sönder i cellerna och näringsämnena transporteras till stammen. De övriga färgämnen i bladen framträder och lövträden får sina granna höstfärger. Mellan bladskaftet och kvisten utvecklas en speciell cellvävnad som lösgör bladet. Döda blad faller till marken.

Växtperioden år 2002 var på många sätt unik. Den varma våren samt regnen på försommaren och mitt i sommaren borde garantera en bra tillväxt hos träden. Sensommaren och hösten var dock mycket torr. På grund av den långa torrperioden minskade markfuktigheten märkbart. Följderna av den torra sensommaren syntes bäst hos lövträd. Att den varma hösten snabbt övergick i köld redan i slutet av september har också sin betydelse för träden.

- a) Hur framträdde följderna av de extrema förhållandena på hösten hos lövträd?

- b) Vilka negativa verkningar som följd av de extrema förhållandena kan framträda ännu i vår?

/ 10 p

4. Hyggesbränning är en skogsvårdande åtgärd med vilken man apar efter en skogsbrand. Målet är att göra hyggesbränning vanligare. Varför används hyggesbränning inom skogsvården?

/ 4 p

5. Finland är ett glestbefolkat och avlägset land långt upp i norr. Träden växer här långsamt jämfört med exempelvis träd i tropikerna. Trots det har Finland blivit ett skogsbruksland av världsklass, vars skogsindustriprodukter är kända överallt. T.ex. Finlands andel av världsmarknaden för tryck- och skrivpapper är en fjärdedel.

Hur ska Finland kunna bevara den här ställningen även i framtiden?

6. Kryssa för tre trädslag som finns i Sibelius musikstycken för piano Opus 75, som har träd som tema.

- 1. Al
- 2. Asp
- 3. Björk
- 4. Gran
- 5. Hassel

- 6. Tall
- 7. Lönn
- 8. Rönn
- 9. Sälg

/ 3 p

7. a) Vilka är djuren?

1. _____

2. _____

b) Varför försöker man minska på antalet individer av dessa nykomlingar?

/ 6 p

8. Är påståendet rätt eller fel?

- a) Allemansrätten utgår från gammal sedvanerätt. Rätt Fel
- b) Det finns en egen lag om allemansrätten. Rätt Fel
- c) I nationalparker får man röra sig friare än i naturparker. Rätt Fel
- d) Huggormen är fredad. Rätt Fel
- e) Varken lodjuret eller björnen är utrotningshotad i Finland. Rätt Fel
- f) Älgens ålder i år är den samma som det antal taggar som hornet har. Rätt Fel

/ 3 p

SKOGSNÖTEN 2003 MODELLSVAR

1. Trädslag och dess användning

1. Asp	c material i bastulavar, papper
2. Klibbal	b spån för fiskrökerier, panel, möbler
3. Tall	a tjära, pärtor, papper
4. Gran	f fiol, gitarr, papper
5. Vårtbjörk	d CMC-tilläggsmiddel i tvättpulver, papper, bastukvast
6. Rönn	e gelé, räfspinnar

Varje rätt trädslag ger $\frac{1}{2}$ poäng.

Varje rätt användning ger $\frac{1}{2}$ poäng.

Om eleven har sammankopplat namnet som han gett på trädslaget (fastän det är fel) med rätt användning, får han $\frac{1}{2}$ poäng för det.

Totalt 6 p

2. a) Bävvarna använder mest björk, men också asp och vide som föda och byggmaterial. Bävvar är inte intresserade av barrträd.

2 p

- b) Träden dör p.g.a. översvämning. Översvämningar leder också till att områden runt omkring försumpas. Träd av bra kvalitet går förlorade.

2 p

Totalt 4 p

3. a) Förberedelserna inför vintern råkade i oordning. Hos en del av träden blev bladen bruna av torka. Hos en del av träden förblev bladen gröna när kölden kom. Bladen fanns kvar på träden när snön kom och även efter det. Små träd kunde dö av torkan. P.g.a den varma hösten öppnade sig knopparna på en del träd och det fanns också träd som började blomma. I områden där det var torrt fick lövträden inte lika granna höstfärger.

5 p

- b) Trädens tillväxt försämras

Åtminstone alla knoppar som hann öppna sig mera, förstördes under köldnätterna i slutet av september. Följden kan vara att lövträden får mindre löv än vanligt eller blir helt utan löv.

Näringsämnen i bladen hann inte transporteras från bladen till stammen och därför kan lövsprickningen störas. Följden kan vara att tillväxten avtar även under kommande åren.

Den knappa tillgången på vatten dämpade fotosyntesen. Därför blev näringsförråden i trädenas rötter och stammar mindre än vanligt.

Eftersom rötterna växer mest i augusti-september, kan torkan i början på hösten ha försämrat rötternas utveckling. Följden kan vara att trädens tillväxt är mindre än vanligt på våren.

Försämrat hälsotillstånd

Svaga trädets motståndskraft mot angrepp av olika sjukdomar försämras och därför kan de angripas av svamp- och andra sjukdomar.

Då den speciella cellvävnad som lösgör bladskaffet från kvisten saknas kan följden vara att svampsporer tränger in i träden.

5 p

Totalt 10 p

4. Förnyelseytan behandlas för att den nya trädgenerationen ska kunna etablera sig.

Målet med hyggesbränning är:

- minska på humuslagrets tjocklek
- förbättra värmeförhållandena i jorden
- minska på jordens surhetsgrad
- öka tillgången på näring
- minska spridningen av växtsjukdomar
- förändra ytvegetationen så att den blir gynnsammare för plantor
- arter som är beroende av bränd ved får nya livsmiljöer och mångfalden ökar

Totalt 4 p

5.

Vi bör se till att:

Skogarna i Finland innehåller råmaterial för träförädlingsindustrin

- Den nordiska tallen är till sin kvalitet enastående som råmaterial för sågade trävaror och för produkter som vidareförädlas av dessa
- även de finska barrträden gran och tall ger straka fibrer av bra kvalitet som behövs i papper av bra kvalitet.

Den planmässiga skogsvården i Finland producerar virke miljövänligt och samtidigt effektivt

- de finländska kunskaperna i skogsvård och skogsbruksplanering är internationellt av hög klass

Skogsindustrin i vårt land är tekniskt modern, miljövänlig och effektiv

- Framför allt den finska pappersindustrin och dess maskiner är av världsklass, automationen är långt utvecklad

Virkets väg från skogen till fabriken är kostnadseffektiv och rationell

- Maskiner och lastbilar som behövs för avverkning och virkestransporter samt logistiksystemen är tekniskt på en hög nivå. Därför är virkets väg till fabrik kostnadseffektiv.

Förutom bra råmaterial behöver en välmående skogsindustri energi

- den finska skogsindustrin är till stor del självförsörjande beträffande energitillgången. Allt virkesavfall används som bioenergi.

Finländarnas utbildning i skogsvård samt inom metall-, skogs- och it-industrin är av hög klass internationellt sett.

Den finska skogsindustrin producerar hi-tech produkter
 - internationellt sett är finländskt virke ett dyrbart råmaterial, arbetskraften är dyr och transporten av produkterna till kunderna runt om i världen kostar mera än i de flesta konkurrentländer. Därför har vi finländarna varit tvungna att specialisera oss på tillverkning av skogsindustriprodukter som kunderna är villiga att betala mera för dvs. produkter som är av hög kvalitet och tekniskt krävande.

Skogsindustrins internationalisering
 Medborgarnas kunskaper om skog och skogsbruk tas tillvara och används.

Förutom ovannämnda finns det många andra saker som inverkar. T.ex. det småskaliga familjeskogsbruket är en sak som åtminstone tidvis kan försämra industrins tillgång på virke, men familjeskogsbruket kan också räknas som en fördel åtminstone i miljöfrågor.

Totalt 10 p

6.

1. Al
2. Asp
3. Björk
4. Gran
5. Hassel
6. Tall
7. Lönn
8. Rönn
9. Sälg

Totalt 3 p

7. a)

- 1) mårddhund
- 2) mink

2p

- b) De är ett onödigt tillskott till vår stam av smårovdjur, som ökar. Den amerikanska minken har trängt den vilda europeiska minken (flodiller). Minken förstör sjöfågelstammen då den äter ägg och fågelungar. Mårddunden är allätare och äter bl.a. skogshönsfåglar och deras ägg.

4 p

Totalt 6 p

8.

- a) Allemansrätten utgår från gammal sedvanerätt
- b) Det finns en egen lag om allemansrätten
- c) I nationalparker får man röra sig friare än i naturparker
- d) Huggormen är fredad
- e) Varken lodjuret eller björnen är utrotningshotade i Finland
- f) Älgens ålder i år är den samma som det antal taggar som hornet har

Rätt	Fel
☒	☐
☐	☒
☒	☐
☐	☒
☒	☐
☐	☒

Totalt 3 p

TOTALT 46 p